

גרוס ישעיהו

מס' סדר	שנת הוצאה לאור	שם המחבר	שם הוצאת הספר
1	1948	גרוס	הוצאת ספרים
1	1949	גרוס	הוצאת ספרים

לזכרו, ישעיהו גרוס

תאריך לידה: כ"א תמוז תרפ"ה 13.7.1925
תאריך נפילה: א' בטבת תש"ט 7.1.1949

לפניות לק!

לחן ומילים: אביה שפן.

אני הולך לפניות לק
תהיה חלק למעלה.
לעצמי
כמו דלתות שנתחזות בלידה.

לנצח אחי
אנכור אותך תמיד
ונכשס בסוף אתה יודע
ויש לי חברים
אבל גם הם כמים
אורק המשפחה.

כנ"ל הולכים לים
לכן הים מלא
ונה עצוב
שלהחזיר ציוד אפשר
לא לעצמי.

לנצח אחי
אנכור אותך תמיד
ונכשס בסוף אתה יודע
ויש לי חברים
אבל גם הם כמים
אל מול אורק המשפחה.

וכמו ימים אנחנו מילים
אל המנח אל החיים ...

ילדותו של יסעיהו!

יסעיהו נולד ב-13.7.1925 בעיר בצ'קה טיפוליה שביואסלביה באזור בצ'קה. את ילדותו העביר בבצ'קה פלנקה. בהיותו בילד העשרה הצטרף לתנועה הציונית בית"ר שהיא ארגון הנוער של הציונים הרווינזיוניסטים. אגף מאגדות התנועה העיקריות הייתה חינוך הנוער ברוח של שלמות האופדת הציונית התנועה שמה דגש על ציונות צרופה, חירות האדם, צדק חברתי, תכונות אשר נתפרק בהם עם יסעיהו(שייץ) ועל כן כל כך השתלב בתנועה. כמו כן הוא הצטרף לקבוצת הכדורגל של הקבוצה והיה אחד מן הטובים בתחום, נכונותו להתנדב ולעזור התבלטה כבר בילד הצעיר ובזכות זאת רכש חברים רבים. רק לעיתים רחוקות נראה לבדו. תמיד היה בעיף עם בתנועה, אם בקבוצת הכדורגל ואם בעזרתו לבוריו.

מהלך החיים השכרתי נקטע בשנת 1941 כאשר אזור בצ'קה סופח על ידי הונגרים לאזור הונגריה, תנועת הנוער נאלצה לפעול במחתרת. בשל הרעה במצב הכלכלי בעקבות שינוי במצב המדיני החל שייץ לעבוד ולסייע למשפחתו בפרנסה מכיוון שהייתה בדוחק. בשנת 1944 חל שינוי נוסף בחייו. כששייץ ומשפחתו יחד עם יהודי העיירה נלקחו למחנות ריכוז בהונגריה, הם הוצמסו בצפיפות נוראה, רעב ותנאים פיסיים נוראיים שררו ברכבות. והוצאו ממנה בתום המסע הפחוריים הצעירים והחזקים ונשלחו לעבודות כפייה. שייץ ושני אחיו הצליחו לארגן את הצלתה של כל המשפחה, שאר הנוסעים שלא כך שפר מלפם הובלו ברכבות לדרכם האחרונה...

שייץ במחנה עבודה בהונגריה (שנת 1942).

ישעיהו בהגרותו!

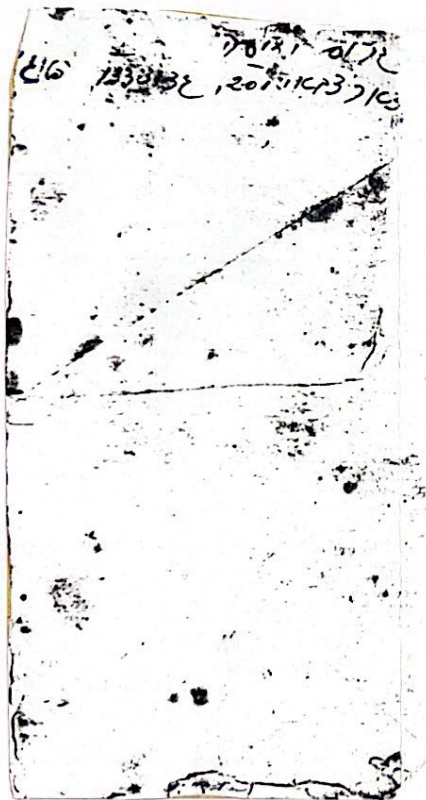
ביוני 1944 נלקחו שייצ ומשפחתו יחד עם 21,000 יהודים למחנה צבורה, שטרסהוף. שם הוצסקו בחקלאות ובתעשייה תחת פיקוחו של מרכז מנהלי בוניה. כאשר היו במחנה הצבורה רוב נטל הצבורה הוטל על הצעירים במשפחה. בכל יום ניתנה לכל אחד תפוקה אשר היה עליו לסיים בו ביום. כשהצליח שייצ לסיים את המכסה האישי שלו, לא נטל המקום וציר לחבריו לסיים את המוטל עליהם. לאחר צבורה ממושכת בחקלאות, נתמנה שייצ וחברו נפתלי הרשקוביץ (טולף) לצעורי מנהל הרפת, בתוקף תפקיד זה נהגו להשתובב ולעשות מצבי קונדס. הצבורה הפכה למעיקה יותר בתקופת החורף בה נאלצו האנשים לצבור בידים חשופות במשך רוב שעות היום בשדה הפתוח בתנאים סניטריים ירודים ביותר, צפיפות נוראה, רעב ומחלת הפרעושים. לאחר זמן מה הוצמסו שוב על רכבות בקר ללא חלונות, ללא אויר, ללא אוכל או שתייה והחלו בנסיעה אך הרכבת הופצה לפר קרונות נהרסו כליל, המסיפה התעקמה והמסע נקטע. הניצולים הוכנו חזרה אל מחנה הצבורה שם שהו עד שחרורם על ידי הצבא הרוסי. שייצ ומשפחתו חזרו אל ציר ילדותם בצ'קה פלנקה ושם עבד שייצ במפעל עד אשר התגייס לצבא הפרטיני בו שירת שנתיים. לאחר מכן כל המשפחה עלתה יחדיו אל מדינת ישראל.

שייצ בחיל הפרטינים בצבא יוגוסלביה (שנה 1946)

ההצעה לארץ ישראל!

הנסיצה לארץ ישראל הייתה מייצגת וארוכה מלווה בצפיפות נוראית והמוני נזקקים, קשיים וחולאים. רוב הדרך צפה שייצ בסיוע לחלשים והנזקקים ולא עם משפחתו. כאשר התקרבו לחופי ארץ ישראל ביקשו מתנדבים לצבא. שייצ שרק שוחרר מהצבא ההונגרי החליט להתנדב. עם הגיעו לארץ, נפרד ממשפחתו ונשלח לשלושה ימים לאחנה אימונים במגדיאל שצמד עם הוא בקו החזית, עד שפגש בחברו לידידות נפתלי הרסקוביץ (טולין) שהיה מדריך הצוללים בצבא, טולין נתן לו את כתובת בית הצוללים, שם שהתה משפחתו של שייצ והוא מיד נישא לאמאכת כתיבת המכתב. ב-6.1.1949 נכתב המכתב שבזכותו נודע למשפחתו זמן מסוים אחר כך מה עבר על שייצ בזמן שלא ראוהו.

המצטפה בה נשלח המכתב האחרון של שייצ ערב לפני נפילתו אל בית הצוללים בו שכנה משפחתו ובזכותו מודעת המשפחה לאשר עבר על שייצ בתקופה האחרונה של חייו, בה לא ראוהו.

HAPPY JAPAN

[illegible]

תרגום פתח!

6.1.1949

מאדאם

הרמס וקראם

אלי ביום את מכתב הוואטון שבו אני
יודע שאמארו לזמן זה ילדה
אני נמצא במקום כזה שאני סבאגלי פונסיק
הנני נהדר, החגיה בזה מחילום
ותקראם.

במחנה אחד היום 3 ימים, ואם צמתי אלא.
שם פתחו את שו"צ, כגור 3 ימים
בתנאי ג' ואז בזה חגיה מחילום הילד
והגדילו ~~אשר~~ וסוללו אתו ל יחידה
שבו אני נמצא כעת.
המקום נמצא בין תל-אביב וחפה באחת
הכבישים הצדדיים.

יותר פתחים אינני יודע לפרט, שקטורם
אשר אינני דבא"ם. הכי חשוב אני נמצא במקום
מאד טוב ומאד מרוצה.

במחנה הוואטון שבו שהיית מתקדמת
ל תיום דם-הסגים מאד. חילון הפדוסים.
אני מקווה שבו שגור יאכל לקח 24 שגור
חלופה, ואז לסדר את המאכלים וכן
סדיר ילד.

המשק המכתב!

מ'ק' נשאר בג'ת - א'ב' ומשם חסד'ס ו'ד'ב'
א'ת'ד'ת'א' עם פ'ל'ס א'ו'צ'י ה'ו'ת'א' ו'ח'ב'
ב' ומ'ס ח'ת'ה ג'ע'ס ת'א' - א'ב'א'ל'ס'ק'א'
משם נ'ח'ת'ת'א' א'ד'ג'ו'ר א'ב'א'ל'ן
ה'ש'פ'ה ה'ד'ג'ו'ת' ה'ו'ל'כ'ת' א'י' כ'ב'ר' ב'א' ס'א'ב'.

אלהה א'ת'ב'ס ומ'ח'ב'ק א'ת'ב'ס
ש'א'ר י'מ'ד'ו'ה'ו'.

* כ'ד'ו' ג'ב'א'ק' א'ל' ה'מ'כ'ת'ב' מ'ח'ו'ס'ת'ו'ת' א'מ'ר'ו'ס' (ע'י א'מ'ת' ו'מ'ח'ת'ו'ת')
ג'מ'ת'ת'ת'ת'

שירותו הצבאי וההנצחה!

שייץ אויס לחטיבת "אלכסנדרוני" שהיא הייתה אחת מארבעה חטיבות חדשות והתמנתה על המרכז. צבי גרמן פיקד על החטיבה מקיץ 1948 והציד כי החטיבה כמעט לא נלחמה כחטיבה ולא היו לה יוזמות. החטיבה הייתה בעלת שלוש גדודים ונשלחה למחוז השרון. ב-1.1.1949 הוצעו שייץ ופלוטו אל רמת הכובש שהותקפה. בהתחשב בתנאי מזג האוויר הפלוגה טיפלה יפה במצב. תוך כדי מבצע "חורב" הוטל על החטיבה לנסות לחסל את האויב הנצור במסגרת פעולת "חיסול", השיטה הייתה מבוססת על הפלוגות תותחנים, מרגמות והתקפה רגלית. המשימה הוטלה על גדוד 3 של החטיבה, פלוגה 5 מהגדוד נוצרה לבצע פעולת הטרדה והטעייה ממזרח ופלוגה שנייה מגדוד 3 נוצרה להקים חסימה על ידי כיבוש המשלט. פלוגת החסימה נכשלה בתפקידה, אך הוחלט בכל זאת להמשיך במבצע, פלוגת ההטעייה פתחה באש מהמזרח ושלש פלוגות הגדוד הפורץ פרצו לתוך הכפר. כשברור היה שלא מצפה כאן הצלחה לכוחות ישראל, ניתנה פקודת נסיגה אך שייץ וכמה מחברי פלוטו שלא ידעו היטב עברית נותרו במקום עקב אי הבנה פשוטה, הם החזיקו מצמד לזמן קצר בלבד כי התחמושת אזלה והם נותרו מרותקים בחצר ובשטח ההפקר שנכבש על ידי האויב, ונשאר בפליטתו מכני שביתת הנשק שהייתה למחרת. תחילה נחש שייץ ל"נצדר" אך לאחר כחצי שנה זוהה בידי אחותו רחל ואחיו אלכס על פי השיניים שלו שנמצאו בשטח. הוא נקבר בקבר אחים עם כל הנופלים צמו אק אחר כך הוצאו עצמותיו והוא נקבר שנית ב"נחלת יצחק".

קברו של שייץ המצוי ב"נחלת יצחק".

לזכר הקרב על המעלה בו נפל שייצ הוצג שלט המציד על שהתרחש
שם:

במלחמת השחרור תש"ח 1948
היתה בחורשה זו עמדה קידמית בהגנ
על רמת - הכובש.
קרבות קשים התנהלו סביבה וחללים
רבים נפלו בה. עברה מיד ליד ונתפס
ע"י צבאות הפולשים העירקיים והירדניים
אשר החזיקו בה רוב ימי המלחמה.
השטח שבין החורשה לשוב הפך שטח
הפקר ואש כבדה הומטרה מהחורשה על
השוב.
הפולשים נסוגו במאי 1949 והשטח חזר
לידי רמת - הכובש אחרי חתימת הסכם
רודוס.

מפי חברו הטוב טולאי:

"את שייצ הכרתי מאז הילדות, בימינו יחד הרבה, בבית"ר ואם מכני
שארנו בחצר משותפת. הוא היה שונה ממני, אני נהגתי להשתובב
ולחולץ מצטי קונדס רבים, הייתי גם "מלך הקטטות" בסביבה לצומת
היות שייצ ראוי, סובלני, נדיב ולא כל כך מאהר להשתמש בידיו.
עכשיו אני כאופן מבין מי נהג כהלכה, רק עצם נוכחותו עצרה לנו
כנצד תנועות הנוצר הנאציות ואני למרות זאת חשבתי שרק בעזרת
קטטות נפתור את הבעיות. אני זוכר שכל פעם שנדקקה עצרה כלשהי
או התנדפות למקום כלשהו הוא תמיד היה הראשון בין המתנדבים.
תנועת הנוצר בית"ר תפסה הרבה מקום בחיי נעוריו, היה לו כושר
ארגון מצוין, כושר מנהיגות מצוין אך הוא, שוב לצומתו שחר על
פרופיל נמוך ופצל בשטח הרבה יותר משפצל עם הידיים או עם הפה.
שייץ היה מיוחד במינו ואין מילים שיתארו אותו בפשטותו הוא היה
כמעט מושלם.

ת.נ.צ.ב.ה."

טולאי, חברו של שייצ במחנה עבודה בתחילת המלחמה.

מפי אחותו אסתר:

"כאשר אני מצלם בציכרונני את דמותו של שייצ אני רואה צדיין את
האיבוק, החזק והאמיץ שתמיד השקפתי עליו מלמטה והתלאתי
בצופדה שאנו אחים, תמיד שאפתי להיות כמוהו. כאשר הכרעו עליו
כאל נצדר הייתי עוד קטנה ואולי גם מלאת תוס, חצי השנה שלא
ידענו מה גורלו נהגתי לדמיין, נהגתי לחשוב עליו בכל לילה, דמיינתי
שהוא נמצא במצרים (קהיר), נשוי ואם לילדה. דמיינתי שהוא אינו
מורשה לבוא אלינו או לכתוב לנו אק בכל זאת ראיתי אותו מטייל
עם בתו ביניה. הספיקה לי הצופדה שהוא חי ונושם שהוא בעל ואם
ואפילו שלא יכלתי לשוחח עמו ולהידבר איתו שמחתי בחלקו וקיוותי
שחלומי מקביל גם למציאות. כשנודע לי ששייצ מת התנפץ חלומי
ואפילו את התקווה גילוי ממני.
ת.נ.צ.ב.ה."

שייצ בחברת אחותו הצעירה אסתר בעת שירותו בצבא הפרטיזנים
היואסלבי בשנת 1948 לפני עלייתם ארצה.

דמעות של מלאכים!

דמעות של מלאכים
דמעות שקטות
דמעות יפות ועצובות דמעות, ומחפשות
זוללות באופק
מה הן מבקשות?
כי כשהמלאכים בוכים בעולם אחר
אז בעולם הזה
עצוב לנו יותר

דמעות של מלאכים
מדוע הם בוכים, המלאכים?
אולי זה לא קל להיות מלאך
בעולם עצוב כל כך
כי כשהמלאכים בוכים בעולם אחר
אז בעולם הזה
עצוב לנו יותר

ועם אנחנו כאן
רוצים לבכות, לבכות איתם,
מה לעשות?
רוצים לבכות

והדמעות אינן יורדות
הדמעות אינן זוללות
כי כשהמלאכים בוכים בעולם אחר
אז בעולם הזה
עצוב לנו יותר.

התרשמות אישית!

עבודה זו נראתה לנו כפנות נוצר במדינת ישראל לחוות ראשית עמוקים
של אהדה, הערצה ואם עצה במידה לא יאומנה כפי שלא חוונו מימנו.
מלבד זאת גם ילינו רבות על עברו של אדם שאמנם הוא אחד
מריס אחרים אך כל אחד כזה הרי הוא פרח בפני עצמו ואם הוא כפי
רבים אחרים לעצמו נקטץ מוקדם מדי מן החיים. עבודה זו לימדה
אותנו גם על אהבת הארץ וקרבה אותנו הרבה אל נושא הציונות
שאין כל כך את שייצ. מאוד שמחנו לפגוש את משפחתו של שייצ
ולדעת כיצד יש לכל נופל חיים מלאים משלו ורקע משלו – אופי משלו.
מכיוון שאין באפשרותנו לתפוס מספר כה עצום של חללי צה"ל שנפלו
במלחמות למצן המדינה והארץ, שמחות אנו כי ניתנה לנו ההזדמנות
להתאבל על אחד – רבים זה יותר מדי. אנו מקווים שאלבום זה יישאר
בזיכרון עולמי לנשמתו ולדמותו של ישיהו,
ת.נ.צ.ב.ה.

מרינה ורית!

עבודה זו נערכה מחדש בשנת 2001 ע"י קרן .א.